

Η θεολογία των διηγήσεων της Παλαιάς Διαθήκης περί του Προφήτου Ηλία (Μητροπολίτης Γόρτυνος Ιερεμίας)

Categories : [ΘΕΟΛΟΓΙΑ](#)

Date : 20 Ιουλίου, 2016

Κατά πρώτον εύχαριστώ τον Ποιμενάρχη της ιεράς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης, τον Παναγιώτατον Μητροπολίτην Κύριον Κύριον Άνθιμον, διότι μου παρέσχε την άδεια να έλθω στην Ίερά Του Μητρόπολη, διά να μετάσχω στό θεολογικό αυτό Συνέδριο, τό αφιερωμένο στην μεγάλη προσωπικότητα της Παλαιάς Διαθήκης τόν **προφήτη Ήλία**. έπειτα δέ εύχαριστώ και την έπιτροπή του Συνεδρίου, διότι προσεκάλεσε και την ταπεινότητά μου διά να όμιλήσει εις αυτό.

Πρόλογος

Έπειδή ό χρόνος της όμιλίας είναι σύντομος, εισέρχομαι κατ' εύθειαν εις τό θέμα, στην παρουσίαση της μεγάλης μορφής του προφήτου Ήλία από τις σχετικές διηγήσεις της Παλαιάς Διαθήκης τις αφιερωμένες σ' αυτόν. Είναι ανάγκη όμως, έστω και μέ γοργότητα, να πώ μερικά προλογικά διαζωγραφίζοντας πρώτα τό χρονολογικό πλαίσιο στό όποιο έμφανίστηκε και έδρασε ό προφήτης.

Άς αρχίσω τό θέμα από την αρχή μέ σύντομο λόγο: Όταν οι Ίσραηλίτες, έρχόμενοι από την έρημο, εισέβαλαν στην γή Χαναάν, βρήκαν σ' αυτήν άνώτερο μέν πολιτισμό, πού δέν έν γνώριζαν, αλλά μαζί μέ τόν πολιτισμό γνώρισαν και την θρησκεία των Χαναανίων, ή όποία ήταν πολυθεϊστική και όργιαστική. Και όπως οι Ίσραηλίτες μέ την ανάμειξή τους μέ τους Χαναανίους έλαβαν τά άγαθά του πολιτισμού τους, έτσι έλαβαν κατ' αρχάς μέν τόν τρόπο λατρείας των Χαναανίων, έπειτα δέ προχώρησαν άκόμη περισσότερο και άνέμειξαν και αυτήν την λατρεία του Θεού τους Γιαχβέ μέ την λατρεία του Βάαλ και των άλλων χαναανιτικών θεοτήτων.

Έτσι λοιπόν δημιουργήθηκε στον λαό του Ίσραήλ ένας τύπος λατρείας του Γιαχβέ μέ χαναανιτικά στοιχεία, τά όποια και συνεχώς έπληθύνοντο. Δημιουργήθηκε δηλαδή σ' αυτόν μία θρησκεία έντελώς ξένα από την καθαρή μωσαϊκή θρησκεία, πού είχε λάβει ό Μωσής στό Σινά και έδωσε στον λαό. Άς όνομάσουμε αυτόν τόν τύπο της θρησκείας «λαϊκή θρησκεία».

Έξ αιτίας αυτής της πτώσης της θρησκείας δημιουργήθηκε ζωηρή αντίδραση από τους κύκλους των προφητών, την έμφάνιση των όποιων - κατά παρέκβαση λέγω -πρέπει να την αποδώσουμε πολύ άρχαιότερον της έποχής του Σαμουήλ.

Ὡς ἀντίδραση κατὰ τοῦ κακοῦ τῆς πτώσεως τῆς μωσαϊκῆς θρησκείας πρέπει νά χαρακτηρίσουμε καί τήν ἐνέργεια τοῦ Σαμουήλ γιά τήν ἀνάδειξη βασιλέως στό Ἰσραήλ, γιατί μέ τήν πράξη του αὐτή ὁ Σαμουήλ ἤθελε νά συσπειρώσει τόν λαό ὡς ἔθνος μέ ἰδικό του ἄρχοντα καί ἀσφαλῶς μέ ἰδική του θρησκεία, τήν θρησκεία τοῦ Γιαχβέ, ὥστε νά διαχωρίζεται ἀπό τά γείτονα εἰδωλολατρικά ἔθνη. Οἱ βασιλεῖς τοῦ Ἰσραήλ, παρά τήν καλή τους στήν ἀρχή πρόθεση νά κρατήσουν στήν χώρα καθαρή τήν θρησκεία τοῦ Γιαχβέ, ὅμως εἶδαν ἀπό τά πράγματα ὅτι δέν μποροῦν νά ἀντισταθοῦν στό ἰσχυρό ρεῦμα τοῦ λαοῦ, ὁ ὁποῖος εἶχε κλίνει ἐντελῶς πρὸς τήν χαναανιτική θρησκεία.

Γι' αὐτό καί δημιούργησαν ἕναν ἄλλο τύπο θρησκείας, τόν ὁποῖο καί ἐκπροσωποῦσαν, τήν λεγομένη «θρησκεία τῶν ἐπισήμων». Ὁ τύπος αὐτός ἦταν κάτι τό μέσον μεταξύ τῆς μωσαϊκῆς καί τῆς λαϊκῆς θρησκείας, μέ ἀπόκλιση πρὸς τήν μωσαϊκή θρησκεία.

Ἀλλά ὅσο παρήρχοντο τά ἔτη οἱ βασιλεῖς τοῦ Ἰσραήλ, ὅπως καί τοῦ Ἰούδα, ἐκκλιναν ὀριστικῶς πρὸς τήν «λαϊκή θρησκεία», ἡ ὁποία καί αὐτή συνεχῶς ἐκχαναανίζετο.

Ἐν τῷ μεταξύ δυνατοί ἦσαν καί οἱ ἀγῶνες τῶν προφητῶν γιά νά ἐπαναφέρουν στόν λαό τήν καθαρή θρησκεία τοῦ Γιαχβέ. Καί στούς ἀγῶνες τους αὐτούς οἱ διάφοροι κύκλοι τῶν προφητῶν δέν ἐδίσταζαν νά ἀναμειχθοῦν καί σέ κινήματα γιά τήν ἐκδίωξη ἀπό τόν θρόνο ἀσεβῶν βασιλέων καί τήν ἀναβίβαση στόν θρόνο ἄλλων, οἱ ὁποῖοι ἐφαίνοντο ὅτι ἦταν ὀπαδοί τῆς καθαρᾶς μωσαϊκῆς θρησκείας.

Ὁ προφήτης Ἡλίας γενικῶς

Τόν 9ο αἰῶνα, κατὰ τά ἔτη 875-854 π.Χ., στό βόρειο Ἰσραηλιτικό κράτος ἔχουμε βασιλέα τόν Ἀχαάβ, ὁ ὁποῖος στήν θρησκευτική του πολιτική ταυτίστηκε μέ τήν λαϊκή χαναανιτική θρησκεία. Στά χρόνια μάλιστα τοῦ βασιλέως αὐτοῦ ἡ λαϊκή θρησκεία ἐκχαναανίστηκε ἀκόμη περισσότερο καί τό ρεῦμα τοῦ συγκρητισμοῦ ἔγινε ἀκόμη ἰσχυρότερο, γιατί ὁ βασιλεύς Ἀχαάβ γιά πολιτικούς σκοπούς νυμφεύθηκε τήν θυγατέρα τοῦ βασιλέως τῶν Φοινίκων Ἐθβάαλ, τήν Ἰεζάβελ, καί χάριν αὐτῆς ἵδρυσε στήν πρωτεύουσα Σαμάρεια ναό τοῦ Βάαλ τῆς Τύρου, μεγάλων διαστάσεων ναό (Δ΄ Βασ. 10,19 ἐξ.) μέ τό ἀναγκαῖο βέβαια θυσιαστήριο σ' αὐτόν (Γ΄ Βασ. 16,32).

Ἡ ἐπίσημη θρησκεία τοῦ ἔθνους, πού πρῶτα ἐκκλινε πρὸς τήν μωσαϊκή, τώρα ἔλαβε πιά καθαρά τόν τύπο τῆς λαϊκῆς θρησκείας καί ἐνίσχυε μάλιστα αὐτήν.

Σ' αὐτήν τήν φοβερή ἀπό θρησκευτική ἄποψη ἐποχὴ τῆς μεγάλης ἀποστασίας τοῦ Ἰσραήλ ἀπό τόν Θεό παρουσιάζεται μία μεγάλη θρησκευτική προσωπικότητα, ὁ **προφήτης Ἡλίας**, καταγόμενος ἀπό τήν Θεσβών τῆς Γιλεάδ, χώρα πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

Ὁ προφήτης αὐτός ἀνέλαβε σκληρό καί ἐπίμονο ἀγώνα γιά νά διαχωρίσει τόν Γιαχβέ ἀπό τόν μή ὑπάρχοντα Βάαλ καί νά ἀπαλλάξει τόν Ἰσραήλ ἀπό τόν φοβερό τότε συγκρητισμό.

Τήν λατρεία τοῦ Γιαχβέ καί τοῦ Βάαλ συγχρόνως ὁ Ἡλίας ἐθεώρει ὡς ἀκατανόητη. Τήν ψυχή του κατέκαιε ὁ ζῆλος του γιά τόν Γιαχβέ, ζοῦσε δέ καί ἀσκητική ζωή, γι' αὐτό καί φοροῦσε σάκκο καί ζώνη δερματίνη περί τήν ὀσφύν του καί ἔτρεφε μακρὰ κόμη (Δ' Βασ. 1,8).

Ἡ πύρινη μορφή του διατηρήθηκε στήν ἰσραηλιτική παράδοση. Ἐτσι στόν προφήτη Μαλαχία (4,4) διαβάζουμε γιά τήν ἔλευση τοῦ προφήτου αὐτοῦ πρίν ἀπό τήν μεγάλη ἡμέρα τῆς ἐπιφανείας τοῦ Κυρίου καί τήν παράδοση μάλιστα αὐτήν τήν βρίσκουμε καί στήν Καινή Διαθήκη (Ματθ. 11,14. 17,10. Λουκ. 1,17. Ἰωάν. 1,21.25). Κατά δέ τήν σκηνή τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ μαζί μέ τόν Μωυσέα ἐμφανίζεται καί ὁ προφήτης Ἡλίας (Ματθ. 17,3).

Οἱ διηγήσεις περί τοῦ προφήτου Ἡλία

Γιά τόν προφήτη Ἡλία ἔχουμε πέντε αὐτοτελεῖς διηγήσεις. Τό ὕφος τῶν διηγήσεων αὐτῶν μαρτυρεῖ καθαρά ὅτι προέρχονται ἀπό τόν λαό, ὅτι εἶναι **λαϊκές στοματικές παραδόσεις**. Στήν Παλαιά Διαθήκη καί μάλιστα στό βιβλίο τῆς Γενέσεως ἀπαντοῦν πολλές λαϊκές διηγήσεις.

Φέρουν δέ οἱ διηγήσεις αὐτές αὐτά τά **τρία χαρακτηριστικά**: Εἶναι **ἀπλές, διπλές καί αὐτοτελεῖς**. Εἶναι ἀπλές καί διπλές, γιατί προέρχονται ἀπό τόν λαό, ὁ ὁποῖος μέ ἀπλότητα ἐκφράζει ἕνα συμβάν καί μάλιστα τό ποικίλλει, γι' αὐτό καί εἶναι διπλές, ἀκόμη δέ καί τριπλές, οἱ διηγήσεις αὐτές.

Καί εἶναι καί αὐτοτελεῖς οἱ προφορικές βιβλικές διηγήσεις, γιατί εἶναι ἀπαρτισμένες μέ πρόλογο καί κατακλεῖδα καί, ἂν τίς ἀποκόψουμε ἀπό τό ὅλο τμήμα τῆς Βίβλου, ὅπου εὐρίσκονται, συνδέεται ἡ πρίν ἀπό αὐτές καί μετά ἀπό αὐτές βιβλική περικοπή.

Οἱ διηγήσεις μας λοιπόν γιά τόν προφήτη Ἡλία εἶναι στοματικές παραδόσεις, ἀναφερόμενες σέ διάφορα περιστατικά τῆς ζωῆς του καί αὐτό ἐρμηνεύεται ἀπό τό ὅτι ὁ λαός δέν ἔχει τήν δύναμη νά συγκρατήσῃ τήν διδασκαλία ἑνός προφήτου, ἀλλά συγκρατεῖ περισσότερο συμβάντα τῆς ζωῆς του καί θαύματά του. Θά παραθέσω μέ πολλή συντομία τίς **πέντε διηγήσεις** τίς ἀναφερόμενες στόν προφήτη μας, σχολιάζοντας αὐτές ὅπου εἶναι δυνατόν.

Ἡ πρώτη διήγηση περί τοῦ προφήτου Ἡλία

Κατά τήν πρώτη διήγηση (Γ΄ Βασ. κεφ. 17-18) ὁ Ἡλίας παρουσιάζεται στόν βασιλέα Ἀχαάβ καί τοῦ προαναγγέλλει μεγάλη ἀνομβρία, ὡς τιμωρία γιά τήν ἀποστασία ἀπό τόν Θεό. Ἡ ἀνομβρία αὐτή εἶναι ἱστορικό γεγονός καί μαρτυρεῖται καί ἀπό τόν Μένανδρο (βλ. Ἴωσ., Ἀρχ. 8,324).

Μέ τήν ἔναρξη τοῦ λιμοῦ ὁ προφήτης, κατά διαταγή τοῦ Θεοῦ, πηγαίνει νά κρυφτεῖ στόν χεῖμαρρο Κερείθ, ἀνατολικά τοῦ Ἰορδάνου, ὅπου τόν διατρέφει ἕνας κόρακας. Ἀλλά θά ρωτήσουμε μαζί μέ τόν **Χρυσόστομο: Πῶς καταδέχεται ὁ προφήτης τοῦ Θεοῦ νά τρέφεται ἀπό ἀκάθαρτο ζῶο; Διότι ὁ κόρακας κατά τόν νόμο τοῦ Μωυσέως εἶναι ἀκάθαρτος** (Λευιτ. 11,16).

Καί ἄρα ὁ τρεφόμενος ἀπό ἀκάθαρτο γίνεται καί αὐτός ἀκάθαρτος. Ἐδῶ φαίνεται καθαρά ὅτι ὁ νόμος δέν εἶναι ἀλήθεια, ἀλλά σκιά. Φαίνεται ὅτι ὁ νόμος ἀνατρέπει τόν νόμο. Καί ὅπως λέγει χαριτωμένα ὁ **Χρυσόστομος** «οὔτε τό στάσιμον οὔτε τό ὄρθιον εἶχε»!

Γιατί; «Οὐ γάρ ἦν ἀλήθεια, ἀλλά σκιά». Ὁ προφήτης Ἡλίας ἔτρωγε τήν τροφή τοῦ κόρακος «οὐδέν ἀκάθαρτον τῶν ὑπό Κυρίου κτισθέντων νομίζων» (MPG 50,730)! Τό ὅτι δέ ὁ Ἡλίας ἔφυγε ἀπό τό κέντρο τοῦ Ἰσραήλ γιά νά κρυβεῖ στόν χεῖμαρρο Κερείθ, αὐτό μαρτυρεῖ διένεξη καί καταδίωξη τοῦ βασιλέως Ἀχαάβ ἢ τῆς βασιλίσσης Ἰεζάβελ κατά τοῦ προφήτου.

Τά ὕδατα τοῦ χεῖμαρρου στέρεψαν καί ὁ Ἡλίας, πάλι κατά διαταγή τοῦ Θεοῦ, πορεύεται στήν πόλη Σαρεπτά, στόν νότο τῆς Σιδῶνος, ὅπου τόν φιλοξενεῖ μία χήρα γυναίκα στόν οἶκο της, ὅπου πολλαπλασιάζει τό ἀλεύρι καί τό ἔλαιον καί ἀνασταίνει τόν θανόντα υἱό της.

Ἀλλά τί θέλει ὁ προφήτης ἐκεῖ στήν Σιδώνα, τόσο μακρῶς ἀπό τό Ἰσραήλ; Νομίζω ὅτι ἐδῶ πρέπει νά δοῦμε τήν πίστη τῶν προφητῶν στήν παγκοσμιότητα τοῦ Θεοῦ. Ὁ Ἰσραήλ καί στά χρόνια γιά τά ὁποῖα ὁμιλοῦμε, ἀλλά περισσότερο στά μετέπειτα χρόνια, ἔκλεινε τόν Θεό σέ στενά καί περιορισμένα ὄρια, τῆς Παλαιστίνης μόνον τά ὄρια, γιατί ἐθεώρει τόν Γιαχβέ ὡς τοῦ Ἰσραήλ μόνον Θεό.

Ἀλλά βλέπουμε ἤδη ἐπί προφήτου Ἡλίας ἀγῶνα τῶν προφητῶν νά παρουσιάσουν τόν Θεό ὡς παγκόσμιο, γιατί ἤθελαν νά διασώσουν τήν ἔννοια τῆς παγκοσμιότητας τοῦ Θεοῦ.

Γιατί εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἡ ἔννοια τῆς παγκοσμιότητας τοῦ Θεοῦ ἔσωσε τήν Ἰσραηλιτική θρησκεία, ἐπειδή ἡ πίστη ὅτι ὁ Θεός εἶναι Θεός τοῦ Ἰσραήλ μόνον, ἐσήμαινε ὅτι τοῦ Ἰσραήλ καταστρεφόμενου, ἐχάανετο καί ἡ ἔννοια τοῦ Γιαχβέ.

Μέ τό κήρυγμα ὅμως τῶν προφητῶν περί παγκοσμιότητας τοῦ Θεοῦ, καταστρεφόμενου τοῦ Ἰσραήλ, δέν ἐσήμαινε αὐτό ὅτι συγκαταστρέφεται καί ὁ

Γιαχβέ, γιατί ο Γιαχβέ είναι Θεός παγκόσμιος. Η έννοια της παγκοσμιότητας του Θεού αναφαίνεται ζωηρά και ώραία στο βιβλίο του προφήτου Ίωνά. Ως **πορεία** λοιπόν **πρός τὰ ἔθνη** πρέπει νά δοῦμε τόν ἐρχομό του Ἡλία στά Σαρεπτά της Σιδωνίας, γιά νά γευθεῖ ἐκεῖ μακρῶς τόν παγκόσμιο Θεό του, διότι, ὅπως δέχεται καί ὁ Χρυσόστομος, παγκόσμιος ἦταν ὁ λιμός, γι' αὐτό καί τόν ὀνομάζει «*οἰκουμενικόν νανάγιον*» (MPG 50,729).

Κατά τό τρίτο ἔτος τοῦ λιμοῦ ὁ προφήτης διατάσσεται ἀπό τόν Θεό νά παρουσιαστεῖ στόν βασιλέα Ἀχαάβ. Ἡ συνάντηση τῶν δύο ἀνδρῶν ὑπῆρξε ὀρμητική καί ἀπό τίς δύο πλευρές. Ταραγμένος ὁ βασιλεύς γιά τόν συμβάντα λιμό καί θεωρῶν ὑπαίτιον αὐτοῦ τόν Ἡλία, τοῦ εἶπε, ὅταν τόν εἶδε ἐνώπιόν του: «*Καταστροφέα τοῦ Ἰσραήλ*»!

Ἀλλά ὁ προφήτης Ἡλίας, πιστεύων τόν βασιλέα ὡς ὑπεύθυνον γιά τόν συμβάντα λιμό καί ἀνταποδίδων τὰ ἴσα, τόν ἀπεκάλεσε «*διαφθορέα τοῦ Ἰσραήλ*»! Τό ζήτημα πού ἀπασχολεῖ εἶναι τό ποιός εἶναι ὁ Θεός, ὁ Γιαχβέ ἢ ὁ Βάαλ; Γι' αὐτό καί ὁ προφήτης Ἡλίας προτείνει τό ζήτημα αὐτό νά λυθεῖ διά θαύματος ἐπί τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους Καρμήλου.

Ἐγείρονται ἐκεῖ δύο θυσιαστήρια, τοῦ Βάαλ καί τοῦ Γιαχβέ. Σέ ὅποιο θυσιαστήριο πέσει φωτιά ἀπό τόν οὐρανό καί καταφάγει τὰ ἐπάνω αὐτῶν θύματα, ἐκείνου ὁ Θεός εἶναι ἀληθινός. Προσεύχονται οἱ ἱερεῖς τοῦ Βάαλ ἀπό τό πρῶτό μέχρι τό ἀπόγευμα, ἐπικαλοῦνται τό ὄνομά του, φωνάζουν, κάνουν ἐντομές στό σῶμα τους, γιά νά λυπηθεῖ ὁ Βάαλ τό χυνόμενο αἷμα τους, ἀλλά εἰς μάτην.

Δέν πίπτει πῦρ ἐξ οὐρανοῦ, διότι δέν ὑπῆρχε Βάαλ!... Τώρα θά πάρει τόν λόγο ὁ Ἡλίας, ἀλλά πρῶτα θά χύσει πολύ νερό στήν βάση τοῦ θυσιαστηρίου, γιά νά μή νομίσουν, ὅπως ἐρμηνεύει ὁ Χρυσόστομος (MPG 50,733), ὅτι εἶχε φωτιά ὁ προφήτης κάτω ἀπό τό θυσιαστήριο, ὅπως ἔκαναν οἱ εἰδωλολάτρες, καί ἀνεπήδησε λοιπόν φυσική φλόγα ἀπό ἐκεῖ.

Προσευχήθηκε ἔπειτα ὁ προφήτης Ἡλίας καί τότε κατέπεσε πῦρ ἐξ οὐρανοῦ στό θυσιαστήριο πού ἔστησε αὐτός, ὁ δέ λαός μέ ἐνθουσιασμό ἐφώνασε: «*Ὁ Γιαχβέ εἶναι ὁ Θεός*»! Καί στόν ἐνθουσιασμό του ὁ Ἡλίας συνέλαβε τούς ἱερεῖς καί τούς προφήτες τοῦ Βάαλ καί τούς ἐφόνευσε παρά τόν χεῖμαρρο Κισών. Τό θαῦμα αὐτό τοῦ προφήτου στό Κάρμηλο ὄρος χρησιμοποιήθηκε ἀπό τούς λειτουργιολόγους ὅτι **προτυπώνει τό ἱερό Μυστήριο τοῦ Βαπτίσματος**. Μέ τό θαῦμα αὐτό ὁ προφήτης Ἡλίας **ἔβαλε φωτιά στό νερό**! Καί κατά τό ἱερό Βάπτισμα ὁ ἱερεύς δέεται μέ εἰδικές εὐχές νά στείλει ὁ Κύριος ἐξ οὐρανοῦ τό Ἅγιο Του Πνεῦμα στό ὕδωρ τῆς κολυμβήθρας καί νά δώσει σ' αὐτό τήν ἀναγεννητική Χάρη. Τό Ἅγιο Πνεῦμα ὅμως ἦλθε ὡς πῦρ ἐξ οὐρανοῦ.

Ἔτσι τό θαῦμα τοῦ προφήτου Ἡλία στό Κάρμηλο ὄρος θεωρεῖται ὡς προτύπωση τοῦ

Μυστηρίου του Βαπτίσματος. Από την όλη πρώτη διήγηση αναδεικνύεται η ισχυρή θρησκευτική προσωπικότητα του προφήτου Ήλια. Παρουσιάζεται ισχυρός προς τον βασιλέα, τον οποίο άνευ φόβου καταγγέλλει ως «*διαφθορέα του Ίσραήλ*», ως αίτιον άποστασίας του λαού από τον Θεό.

Όμοίως ο προφήτης παρουσιάζεται όπλισμένος με υπερφυσική δύναμη και φέρνει με την προσευχή του πύρ έξ ουρανού στη γη. Παρουσιάζεται ως μεγάλος θαυματουργός, γιατί πολλαπλασιάζει τό λάδι και τό άλεύρι της χήρας και ανασταίνει τό νεκρό παιδί της. Τί έγινε μετά την αίματηρή σκηνή του Καρμήλου δέν γνωρίζουμε γιατί η διήγηση σταματά άπότομα. Από την δευτέρα όμως διήγηση περί του προφήτου μας μπορούμε νά συμπληρώσουμε τό κενό.

Ή δευτέρα διήγηση περί του προφήτου Ήλια

Ή δευτέρα διήγηση, η οποία εύρίσκεται εις Γ΄ Βασ. κεφ. 18-19, παρουσιάζει τον προφήτη μας νά πορεύεται, μακράν από τό βασίλειο του Ίσραήλ, προς την νοτιωτέρα πόλη της Παλαιστίνη Βεερσεβά, ενώ ο ίδιος είναι κατάκοπος και συντετριμμένος ψυχικά.

Ο πόνος του είναι ότι στό Ίσραήλ κυριαρχεί ο Βάαλ, ότι τά ιερά του Γιαχβέ είναι έρειπωμένα και ότι οι προφήτες Του καταδιώκονται. Κατάκοπος από την όδοιπορία και ψυχικά έξαντλημένος ξαπλώνει κάτω από την σκιά ενός θάμνου.

Έκεϊ έξαπλωμένος λέγει τον πόνο του στον Θεό: «*Άρκετά, Θεέ, πάρε την ψυχή μου, γιατί δέν είμαι ισχυρότερος των Πατέρων μου*» (Γ΄ Βασ. 19,4). Ένας άγγελος του Κυρίου τον έγείρει και τον διατάσσει νά φάγει και νά πιει, γιατί η όδός του είναι άκόμη μακρά.

Από την τροφή εκείνη ενισχύεται ο προφήτης και πορεύεται μόνος του διά της έρήμου προς τό Χωρήβ, τό όρος εκείνο με τό όποιο συνεδέοντο οι άρχαϊες μωσαϊκές παραδόσεις και στό όποιο είχε άποκαλυφθει τότε ο Γιαχβέ.

Ή πορεία προς τό Χωρήβ είναι πορεία άπελπισμένου ανθρώπου, ο όποιος ζητεί, σαν άλλος Μωσής, νά συναντήσει τον Γιαχβέ, για νά του πει τον πόνο του, για νά λάβει ένίσχυση και παρηγορία. Φθάνοντας λοιπόν στό όρος Χωρήβ ο Μωσής εισέρχεται σε ένα σπήλαιο και αναμένει την εμφάνιση του Θεού.

Ξεσπᾶ μία τρομερή θύελλα, αλλά ο προφήτης πληροφορείται ότι «*δέν είναι στήν θύελλα ο Θεός*». Άκολουθεί ένας τρομερός σεισμός, αλλά και πάλι ο προφήτης πληροφορείται ότι «*δέν είναι στον σεισμό ο Θεός*». Πύρ έπειτα παρουσιάζεται για νά άκούσει ο προφήτης μας πάλι τό ίδιο, ότι «*δέν είναι στό πύρ ο Θεός*».

Τέλος, μία έλαφρά αύρα έπνευσε στό Χωρήβ και πληροφορείται ό προφήτης τήν παρουσία του Θεού στην αύρα. Όταν τό άκουσε αυτό ό προφήτης Ήλίας, έκάλυψε τό πρόσωπό του και στην έρώτηση του Θεού «*τί ζητεΐς έδω Ήλία;*», ό προφήτης έσπευσε νά χύσει όλο τόν πόνο τής καρδιάς του και είπε στόν Θεό: «*Καίομαι, Γιαχβέ, Θεέ Σαβαώθ, από τόν ζήλο σου, διότι οι Ίσραηλίτες Σέ έγκατέλειψαν, τά θυσιαστήριά σου τά συνέτριψαν και φόνευσαν τούς προφήτες σου μέ τό ξίφος· έγώ δέ μόνος παρέμεινα και αυτοί ζητούν τήν ψυχή μου*» (Γ΄ Βασ. 19,14).

Ό Θεός, άπαντώντας στόν πόνο του προφήτου, έπαγγέλλεται νά τιμωρήσει τούς έχθρούς του. Η τιμωρία αυτή των έχθρών έγινε έξωθεν, γιατί έκ των έσω, έκ του ίδιου δηλαδή του Ίσραήλ, δέν ήταν δυνατόν νά γίνει, άφοϋ, όπως τό είπε ό προφήτης στην προσευχή του, ό λαός είχε αποστατήσει. Ό Θεός διατάσσει τόν προφήτη Ήλία νά πορευθεί και νά χρίσει τόν Άζαήλ ως βασιλέα των Άραμαίων, τόν Ίού ως βασιλέα του Ίσραήλ και τόν Έλισσαίο ως προφήτη.

Έτσι τελειώνει ή όλη διήγηση. Ό Άζαήλ έπέρχεται νικηφόρος κατά του Ίσραήλ (Δ΄ Βασ. 10,32) και ό Ίού, μέ τήν ύποκίνηση και σύμπραξη του προφήτου Έλισσαίου, έπαναστατεί κατά του βασιλέως του Ίσραήλ Ίωράμ, του έγγόνου του Άχαάβ, τόν φονεύει και έξολοθρεύει όλόκληρο τόν οίκο του Άχαάβ και έτσι εκπληρώνεται ή έπαγγελία του Θεού που έδωσε στόν προφήτη Ήλία.

Η διήγηση είναι πολύ διδακτική και μάλιστα διδάσκει ειδικά κατά πρώτον τόν προφήτη Ήλία: Η έμφάνιση του Θεού όχι στην θύελλα, ούτε στόν σεισμό, και ούτε στην φωτιά, αλλά στην **έλαφρά και γλυκεία αύρα**, θέλει πιθανώς νά διδάξει τόν Ήλία **νά είναι ήπιώτερος στόν άγώνα του, γιατί ή θρησκεία δέν επιβάλλεται μέ σκληρά μέσα**, αλλά μέ ήπια μέσα.

Αλλά τό μεγάλο πρόβλημα από τήν διήγησή μας είναι τό **πώς, ενώ ή πρώτη διήγηση παρουσιάζει τόν προφήτη Ήλία ως θριαμβευτή διά του θαύματος στό Κάρμηλο όρος και τόν λαό ως ανακηρύξαντα τήν πίστη του στόν Γιαχβέ, πώς τώρα στην δευτέρα διήγηση βλέπουμε τόν προφήτη μας συντετριμμένο ψυχικά και παραπονούμενο στόν Γιαχβέ ότι τά θυσιαστήριά του είναι έρειπωμένα και ότι οι προφήτες του κατεσφάγησαν και αυτός ό ίδιος κινδυνεύει;**

Έδω, για νά δέσουμε τήν δεύτερη διήγηση μέ τήν πρώτη, πρέπει νά υποθέσουμε ότι στην βιαία πράξη του προφήτου Ήλία, τής σφαγής των ιερέων του Βάαλ, ή Ίεζάβελ άπάντησε και αυτή μέ βιαία πολεμική έναντίον του Ήλία και έναντίον όλων των προφητών του Γιαχβέ.

Αλλά, και ή πρώτη διήγηση, ή όποία παρουσιάζει τόν Ήλία θριαμβευτή, δέν παρουσιάζει τήν νίκη του γενική, ούτε τήν παρουσιάζει ως νίκη διαρκείας, αλλά ότι

μέρος μόνο του λαού, μετά από τὰ δεινά του λιμοῦ, πίστεψε στό κήρυγμα του Ἡλία καί στόν ἐνθουσιασμό του ἐθανάτωσε μαζί μέ τόν Ἡλία τούς ἱερείς του Βάαλ.

Αὐτό, ὅπως ἦταν φυσικό, ἐξώργισε τήν ἀντίθετη μερίδα καί ἀνταπέδωσε τὰ ἴσα πρὸς τούς προφήτες του Γιαχβέ. Ἔτσι λοιπόν παρουσιάζεται ὁ προφήτης Ἡσίας συντετριμμένος ψυχικά καί κατάκοπος, ὅπως μᾶς τόν παρουσιάζει ἡ δευτέρα διήγηση.

Ἡ τρίτη διήγηση περὶ τοῦ προφήτου Ἡλία

Μεταξύ τῶν γεγονότων πού διαλαμβάνουν οἱ δύο παραπάνω μεγάλες διηγήσεις (Γ΄ Βασ. κεφ. 17-19), πρέπει νά τοποθετήσουμε τήν ἱστορία περὶ τοῦ θανάτου τοῦ Ναβουθαί (Γ΄ Βασ. κεφ. 20), τόν ὁποῖον ἐφόνευσε ὁ Ἀχαάβ, παρακινηθεῖς ἀπό τήν σύζυγό του Ἰεζάβελ, γιά νά κληρονομήσει τόν ἀγρό του. Τό ἔγκλημα αὐτό τοῦ βασιλέως καί τῆς Ἰεζάβελ δέν ἦταν δυνατόν νά παραμείνει ἀπαρατήρητο ἀπό τόν Ἡλία, στήν ψυχή του ὁποῖου ζεῖ ἡ καθαρά μωσαϊκή θρησκεία, κατά τήν ὁποία ὁ Θεός παριστάνεται ὡς τό ἀπόλυτο ἠθικό Ὄν.

Γι' αὐτό καί ὁ προφήτης μας ἐλέγχει μέ πολλή παρρησία τόν βασιλέα, τόν ὁποῖο ἀποκαλεῖ καθαρά δολοφόνο καί τοῦ προφητεύει τήν τιμωρία: «*Στόν τόπο ὅπου τὰ σκυλιά ἔγλειψαν τό αἷμα τοῦ Ναβουθαί, ἐκεῖ τὰ σκυλιά θά γλείψουν καί τό δικό σου αἷμα*» (Γ΄ Βασ. 20,19). Καί γιά τήν Ἰεζάβελ ὁμοίως λέγει: «*Τά σκυλιά θά καταφάγουν τήν Ἰεζάβελ στήν πεδιάδα Γισραέλ*» (Γ΄ Βασ. 20,23), προφητεία ἡ ὁποία πλήρως ἐκπληρώθηκε ἀργότερα (Γ΄ Βασ. 22,1 ἐξ. Δ΄ Βασ. 9,30 ἐξ.).

Ἀλλά, γιά τήν βαθύτερα ἐρμηνεία καί θεολογία τοῦ ἐπεισοδίου, τήν ὁποία παρατρέχουμε ἐδῶ, λόγω στενότητος χρόνου, παραπέμπουμε στήν ἰσχυρή μελέτη τοῦ παλαιοδιαθηκολόγου καθηγητοῦ κ. Μιλτιάδου Κωνσταντίνου στό ὠραῖο του θεολογικό βιβλίο «*Ρῆμα Κυρίου κραταιόν*», σελ. 224-238. Πάντως τήν ἱστορία τοῦ Ναβουθαί δέν πρέπει νά θέσουμε ἐντελῶς στήν ἀρχή τῆς δράσεως τοῦ Ἡλία, διότι στήν διήγηση αὐτή διαγράφεται ἤδη ἡ ἐχθρότης μεταξύ τοῦ βασιλέως καί αὐτοῦ (Γ΄ Βασ. 20,20). Ἄλλες διηγήσεις περὶ τοῦ Ἡλία ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἀχαάβ δέν ἔχουμε.

Ἡ τετάρτη καί ἡ πέμπτη διήγηση περὶ τοῦ προφήτου Ἡλία

Ἐπὶ τοῦ διαδόχου τοῦ Ἀχαάβ βασιλέως Ὀχοζίου (854-853 π.Χ.) συναντοῦμε τόν προφήτη ἔξω ἀπό τήν Σαμάρεια νά προλέγει στούς ἀπεσταλμένους τοῦ βασιλέως τόν θάνατό του (Δ΄ Βασ. 1,2-17), διότι στήν ἀσθένειά του δέν κατέφυγε στόν Γιαχβέ, ἀλλά στόν Βάαλ.

Ἡ τελευταία διήγηση περὶ τοῦ προφήτου Ἡλία, ἡ **πέμπτη** (Δ΄ Βασ. 2,1-12), περιέχει τήν γνωστή **ἀνάληψή του στόν οὐρανούς ἐπὶ πυρίνου ἄρματος**. Δέν

γνωρίζουμε πότε έγινε αυτή. Πρέπει όμως να την τοποθετήσουμε πρίν από τό 842 π.Χ., γιατί στην επανάσταση του Γεχού κατά του Ίωράμ, ή οποία έγινε τό έτος αυτό, δέν αναφέρεται ο Ήλίας, αλλά ο Έλισσαΐος.

Σπουδαία καί τολμηρή έρμηνεία του ιεροῦ Χρυσοστόμου περί του προφήτου Ήλία*

Υπάρχει μία σπουδαία όσο καί τολμηρή **όμιλία του άγίου Ιωάννου του Χρυσοστόμου περί του προφήτου Ήλία**. Τήν παραθέτω συντόμως.

Κατά τήν όμιλία αυτή ο Θεός προσπάθησε πολύ να κάνει τον ζηλωτή προφήτη του έπεικτῆ καί φιλόανθρωπο, χωρίς όμως... να τό πετύχει. Η όμιλία παρουσιάζει τον Ήλία να άπορει για τήν άγάπη καί τήν φιλανθρωπία του Θεού στους άποστάτες Ίσραηλιτες, γιατί έβλεπε ότι με αυτήν δέν επέρχεται ή διόρθωσή τους.

Πίστευε δέ ότι ή διόρθωση αυτή του λαού θα έλθει με μία τιμωρία, άυστηρή τιμωρία εναντίον του. Γι' αυτό - όπως τό παρουσιάζει ή όμιλία του ιεροῦ Πατρός - τόλμησε να παρουσιαστεί στον Θεό καί να τον «δέσει» με όρκο να δώσει τιμωρία στους Ίσραηλιτες, όπως τήν σκεπτόταν αυτός, καί να μή λύσει τήν τιμωρία αυτή, αν δέν τό πεϊ ο ίδιος!...

«*Εί μή διά στόματός μου*», ειπε! Ο προφήτης Ήλίας ζήτησε από τον Θεό να δώσει άνομβρία στην γη για τρία έτη καί έξι μήνες. Η όμιλία παρουσιάζει τον Θεό να «συνέχεται», να συμπιέζεται· από τήν μία μεριά ήθελε να άκούσει τον ζηλωτή του προφήτη Ήλία, αλλά καί από τήν άλλη μεριά εϋσπλαγχνιζόταν τον λαό για τό κακό της άνομβρίας καί της πείνας, πού θα του συνέβαινε.

Γι' αυτό καί κάνει μέν τό θέλημα του Ήλία, αλλά καί τον βοηθεϊ να γίνει φιλόανθρωπος, ώστε σύντομα αυτός να τον παρακαλέσει για τήν λύση της τιμωρίας. Πρώτα-πρώτα ο Θεός «*συγκολάζει τῷ λαῷ τον προφήτην*»! Άφοῦ ο Ήλίας ζήτησε άνομβρία για τον λαό, θα υπαχθεϊ καί ο ίδιος στην τιμωρία αυτή!... Φροντίζει όμως ιδιαίτερα ο Θεός για τον προφήτη του, γι' αυτό καί τον τρέφει μυστικά καί θαυμαστά. Καί λέγομε «θαυμαστά», γιατί τον τρέφει με έναν κόρακα, πού του πήγαινε κρέας.

Ο κόρακας όμως, σχολιάζει ο Χρυσόστομος, είναι ζωο «*μισότεκνον*», γιατί δέν αγαπά τά νεογνά του, άφοῦ δέν τά τρέφει.

Γι' αυτό καί ο ψαλμωδός Δαυΐδ παριστάνει τά μικρά των κοράκων να επικαλούνται τον Θεό για τροφή, άφοῦ ο πατέρας τους δέν τους τήν δίνει: «*Τοῖς νεοσσοῖς των κοράκων τοῖς επικαλουμένοις αυτόν (τον Θεόν)*» (Ψαλμ. 146,9).

Όπως ο κόρακας είναι μισότεκνος, έτσι καί ο Ήλίας ήταν μισότεκνος προς τους

Ίουδαίους ἔνεκα τῆς ἀποστασίας τους.

Ἀλλά νά τώρα πού ὁ κόρακας μεταβάλλεται καί γίνεται φιλόνηθρωπος καί πηγαίνει τροφή στόν Ἡλία. Αὐτό ἦταν τό **μυστικό μάθημα, πού ἤθελε ὁ Θεός νά δώσει στόν προφήτη του: Νά γίνει μεσίτης γιά τούς Ἰουδαίους, ὅπως ὁ κόρακας μετέβαλε τήν φύση του καί γίνεται μεσίτης τῆς φιλανθρωπίας τοῦ Θεοῦ πρὸς αὐτόν (τόν Ἡλία) καί τοῦ πηγαίνει τροφή στόν καιρό τῆς πείνας.**

Ὁ προφήτης Ἡλίας ὅμως δέν διδάχθηκε ἀπό τό μάθημα αὐτό ἢ μάλλον δέν θά τό ἐνόησε καί καθόλου, γι' αὐτό καί ὁ Θεός τοῦ ἀφαιρεῖ τώρα τήν διατροφή του ἀπό τόν κόρακα, ὥστε νά πιεστεῖ ἀπό τήν πείνα καί νά πρεσβεύσει στόν Θεό νά λυθεῖ ἡ τιμωρία.

Ἀλλά ὁ Ἡλίας ἦταν τόσο πολύ χολωμένος γιά τήν ἀποστασία τοῦ Ἰσραήλ ἀπό τόν Θεό, ὥστε, ὄχι! Δέν ἤθελε νά παρακαλέσει γι' αὐτούς πού ζοῦσαν ἀκόμη στήν ἀποστασία τους. Ἀφοῦ, λοιπόν, ὁ προφήτης Ἡλίας δέν διδάχθηκε ἀπό τό μάθημα τοῦ κόρακα, ἔφερε ὁ Θεός ἔτσι τά πράγματα νά διδαχθεῖ ἀπό μιά εἰδωλολάτρισα χήρα γυναίκα.

Ἀκοῦστε: Ἡ πείνα ἔθλιβε τόν Ἡλία καί ὁ Θεός τοῦ εἶπε: **«Φύγε ἀπ' ἐδῶ καί πήγαινε ἔξω ἀπό τό Ἰσραήλ, στή Σαρεφθά τῆς Σιδωνίας καί ἐκεῖ θά πῶ σέ μιά χήρα ἐθνική γυναίκα νά σέ διαθρέψει».** Ἀπαγορευόταν τότε ἡ ἐπικοινωνία τῶν Ἰουδαίων μέ τούς Ἑθνικούς καί γι' αὐτό ὁ Θεός, **ἐρμηνεύει ὁ Χρυσόστομος, εἶπε στόν Ἡλία νά πάει σέ ἐθνική γυναίκα νά τόν διαθρέψει, ὥστε νά σιχαθεῖ τήν τροφή ἀπό εἰδωλολάτρισα καί νά μεσιτεύσει στόν Θεό νά στείλει βροχή καί νά πάψει ἡ τιμωρία τῆς πείνας.** Οὔτε ὅμως καί ἀπό αὐτό ὁ Ἡλίας κάμφθηκε σέ φιλανθρωπία ὑπέρ τοῦ Ἰσραήλ, ἀλλά πῆγε μακριά στή Σαρεφθά τῆς Σιδωνίας γιά νά τραφεῖ ἐκεῖ.

Ὁ Θεός ὅμως ἔκανε ἐκεῖ τήν χήρα γυναίκα νά τοῦ μιλήσει σκληρά, ἐνῶ μάλιστα αὐτός βρισκόταν σέ μεγάλη πείνα· καί αὐτό τό ἔκανε γιά νά πονέσει καί νά γίνει φιλόνηθρωπος. Στόν πεινασμένο, λοιπόν, προφήτη ἡ χήρα ἐθνική γυναίκα τοῦ εἶπε: **«Δέν ἔχω καθόλου ψωμί παρά μόνο μιά χούφτα ἀλεύρι στό πιθάρι καί λίγο λάδι στό δοχεῖο. Θά τά ἐτοιμάσω γιά μένα καί γιά τά παιδιά μου, θά τά φᾶμε καί μετά θά πεθάνουμε»** (Γ' Βασ. 17,22). Αὐτά τά λόγια τῆς χήρας γυναίκας πρέπει νά πόνεσαν τόν Ἡλία. **«Αὐτή ἡ γυναίκα - θά σκέφθηκε - ὑποφέρει περισσότερο ἀπό μένα, γιατί ἐγώ ὑποφέρω ὁ μόνος, ἐνῶ αὐτή ὑποφέρει καί μέ τά παιδιά της. Ἄς μή γίνω λοιπόν πρόξενος θανάτου στήν χήρα γυναίκα πού μέ δέχθηκε σπίτι της».**

Ὅπως φαίνεται, τώρα **γιά πρώτη φορά ὁ Ἡλίας ὁμιλεῖ φιλόνηθροπα.** Ὅπως λέγει ὁ **Χρυσόστομος** **«χαυνοῦται πρὸς τήν φωνήν (τῆς χήρας), ἄρχεται λοιπόν φιλανθρωπίας ἐν ἑαυτῷ περιφέρειν μελέτην».** Τώρα ὁ Ἡλίας εὐλογεῖ τήν τροφή τῆς

γυναίκας νά μή λείψει από τό σπίτι της καί τώρα για πρώτη φορά μιλάει για λύση τῆς τιμωρίας καί ὅτι ὁ Θεός θά στείλει βροχή στήν γῆ.

Εἶπε, λοιπόν, στήν ἀπελπισμένη χήρα γυναίκα: «*Τό πιθάρι μέ τό ἀλεύρι δέν θ' ἀδειάσει καί τό λάδι στό δοχεῖο δέν θά λιγοστέψει, μέχρι τήν ἡμέρα πού ὁ Κύριος θά στείλει βροχή στήν γῆ*» (Γ' Βασ. 17,14).

Ἄς παρατηρήσουμε ὅμως μαζί μέ τόν Χρυσόστομο, ὅτι ἀκοῦμε μέν τόν προφήτη Ἡλία νά λέει στήν χήρα ὅτι θά ἔρθει κάποτε βροχή στή γῆ, δέν τόν ἀκοῦμε ὅμως νά προσεύχεται γι' αὐτό, ὥστε νά σταματήσει γρήγορα ἡ ἀνομβρία.

Γι' αὐτό ὁ Θεός βοηθεῖ τόν προφήτη του νά προοδεύσει στήν φιλανθρωπία, πού τώρα ἄρχισε νά τοῦ ἐμφανίζεται, καί κάνει νά πεθάνει τό παιδί τῆς χήρας! Αὐτό πόνεσε πολύ τήν χήρα, ἡ ὁποία καί παραπονέθηκε στόν προφήτη.

Ὁ Ἡλίας τῆς ἔδωσε τήν εὐλογία στό σπίτι της νά μή λείψει ἡ τροφή ἀπ' αὐτό, ἀλλά για τήν χήρα –ὅπως τήν παρουσιάζει νά λέει ὁ Χρυσόστομος – θά ἦταν καλύτερα νά πέθαινε μέ τό παιδί της ἀπό τήν πείνα, ὅπως τό εἶπε ἀπό τήν ἀρχή στόν προφήτη, παρά νά ζεῖ τώρα αὐτή καί νά βλέπει νεκρό τό παιδί της.

Καί ὁ προφήτης τοῦ Θεοῦ ὄχι ἀπλῶς λυπόταν, ἀλλά καί ντρεπόταν για τό θέαμα, ὅπως τό ὑποθέτει ὁ Χρυσόστομος. Θά σκεπτόταν: «*Προτοῦ νά ἔρθω καί νά φιλοξενηθῶ ἀπό τήν γυναίκα, αὐτή ἦταν εὐτεκνος. Τώρα μέ τήν φιλοξενία μου τῆς πέθανε τό ἀγαπητό της παιδί καί αὐτή ὀδύρεται. Αὐτόν τόν μισθό ἔδωσα στήν γυναίκα για τήν καλή της φιλοξενία;*» Σκεπτόμενος, λοιπόν, τό συμβάν καί ντρεπόμενος γι' αὐτό ἄρχισε νά ἐννοεῖ ὅτι τό συμβάν δέν εἶναι φυσικό, ἀλλά προέρχεται ἀπό τόν Θεό καί ὅτι κάτι θέλει νά τοῦ πεῖ ὁ Θεός μέ αὐτό.

Ἀλλά κατάλαβε ὁ Ἡλίας τήν τέχνη καί τόν σκοπό τοῦ Θεοῦ: **Ἦθελε νά τόν κάνει σπλαγχνικό πρὸς τόν Ἰσραήλ.** Ἄς μεταφράσω τήν σχετική περικοπή ἀπό τήν ὁμιλία τοῦ **Χρυσόστομου**. Ὁ ἱερός πατήρ παριστάνει τόν Ἡλία νά λέγει: «*Δέν εἶναι τό συμβάν φυσικός θάνατος· εἶναι, Θεέ, ἀπό τήν δική σου τέχνη καί κατ' ἀνάγκην μέ κάνεις φιλάνθρωπο. Ὡστε, ὅταν σοῦ πῶ, “Ἐλέησε Κύριε τό νεκρό παιδί τῆς χήρας”, θά μοῦ πεῖς καί σύ – “Ἐλέησε τό παιδί μου τόν Ἰσραήλ”. Μέ ὠθεῖς για φιλανθρωπία, Θεέ. Καταλαβαίνω τά τεχνάσματά σου Κύριε, γιατί ὅταν θά σοῦ πῶ ἐγώ, “Σῶσε τό παιδί τῆς χήρας τό νεκρό”, θά μοῦ πεῖς: “Οἰκτεῖρησε καί σύ τόν Ἰσραήλ τόν νεκρό ἀπό τήν πείνα. Μοῦ ζητᾶς χάρη, ἀλλά κάνε καί σύ χάρη. Λύσε τήν ἀπόφαση τοῦ λιμοῦ καί λύνω καί ἐγώ τόν θάνατο τοῦ υἱοῦ τῆς χήρας”*». Τότε, λοιπόν, ὅταν εἶδε ὁ Θεός ὅτι ὁ Ἡλίας ἐγινε φιλανθρωπότερος, τότε τόν στέλνει στόν Ἀχαάβ νά τοῦ ἀναγγεῖλει ὅτι θά λυθεῖ ἡ τιμωρία: «*Πορεύητι – τοῦ εἶπε – καί ὄφθητι τῷ Ἀχαάβ καί δώσω ὑετόν ἐπί πρόσωπον τῆς γῆς*» (Γ' Βασ. 18,1).

Ἄς παρατηρήσουμε ὅμως ὅτι ὁ Θεός ἔδωσε στόν προφήτη νά πεῖ αὐτά τά λόγια φιλανθρωπίας γιά τήν λύση τοῦ λιμοῦ, ὅταν καί ὁ ἴδιος ὁ προφήτης ἔγινε φιλανθρωπότερος. Καί ἄς παρατηρήσουμε ἀκόμη ὅτι δέν ἔλυσε ὁ Θεός ὁ μόνος του τόν λιμό χωρίς πρῶτα νά τό ἀναγγεῖλει ὁ προφήτης του, ὁ ὁποῖος καί προανήγγειλε τήν ἔναρξη τοῦ λιμοῦ.

Τρέχει, λοιπόν, τώρα ὁ προφήτης Ἡλίας σέ ὅλη τήν χώρα καί κηρύττει τήν λύση τῆς τιμωρίας, ὅτι θά ἔρθει βροχή στήν γῆ. Ἀλλά ἐκεῖ πού πήγαινε νά κηρύξει αὐτό τό χαρμόσυνο μήνυμα, ἔβλεπε πάλι ἀσέβειες καί παραβάσεις τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ καί σκεπτόταν νέα τιμωρία κατά τοῦ λαοῦ. «*Πάλιν τήν αὐτῶν ἀσέβειαν θεασάμενος, ἐμελέτα τινά τιμωρίαν κατ' αὐτῶν ἀπόφασιν λυπηράν*». Βλέποντας, λοιπόν ὁ Θεός τόν Ἡλία, λέει ὁ Χρυσόστομος, ὅτι δέν εἶναι συμπαθητικός στά ἁμαρτήματα τῶν ἀνθρώπων, τόν χωρίζει ἀπ' αὐτούς, δέν τόν ἀφήνει νά κατοικήσει μαζί τους!

Σάν νά τοῦ λέει, ὅπως τό φαντάζεται ὁ Χρυσόστομος: «*Ἐγώ, ὦ Ἡλία, γνωρίζω τόν ζῆλο σου καί ἀναγνωρίζω τήν πολιτεία σου. Ὅμως, εὐσπλαχνίζομαι τούς ἁμαρτωλούς ὅταν τιμωροῦνται πολύ. Ἀλλά ἐσύ ἐκδικεῖσαι πολύ τήν ἀσέβεια, οἱ ἄνθρωποι ὅμως συνεχῶς ἁμαρτάνουν. Σᾶς χωρίζω ἀπό τό νά συγκατοικεῖτε. Ἐσύ, ἀφοῦ δέν μπορεῖς νά ὑπομένεις τούς ἁμαρτωλούς, πήγαινε μέχρι τόν οὐρανό. Στήν γῆ θά κατέβω Ἐγώ. Ἄν ἐσύ, Ἡλία, μείνεις γιά πολύ στήν γῆ θά χαθεῖ τό ἀνθρώπινο γένος, γιατί συνεχῶς θά τούς τιμωρεῖς. Τί θά γίνει, λοιπόν; Πήγαινε, Ἡλία, μέχρι στόν οὐρανό. Δέν μπορεῖ ἡ φωτιά νά εἶναι μαζί μέ τά καλάμια! Σοῦ δίνω τήν χαρά νά συγκατοικεῖς μέ ἀναμάρτητους· μείνε μαζί μέ τούς χορούς τῶν ἀγγέλων. Πήγαινε, λοιπόν, πρὸς τόν οὐρανό. Μέ τούς ἁμαρτωλούς θά κατοικήσω ἐγώ. Ἐγώ, πού θέλω νά φέρω στόν ὦμο μου τό πλανεμένο πρόβατο. Ἐγώ πού θά πῶ σέ ὅλους τούς ἁμαρτωλούς: “Ἐλάτε σέ μένα ὅλοι οἱ βεβαρυμένοι”· δέν θά σᾶς κολάσω, ἀλλά “θά σᾶς ἀναπαύσω”».*

Τά ἴδια περίπου γιά τόν προφήτη Ἡλία λέγει ὁ ἱερός Χρυσόστομος καί σέ μία του ἄλλη ὁμιλία ἀφιερωμένη σ' αὐτόν (MPG 50,725-736). Λέγει δηλαδή ὅτι **Θεός εἶναι φιλάνθρωπος καί ὄχι ἀπάνθρωπος** καί ἤθελε ἔτσι νά κάνει καί τόν προφήτη του Ἡλία. **Γι' αὐτό ὁ Θεός, λέγει ὁ ἅγιος Χρυσόστομος, ἔδωσε τό «δεσμεῖν» καί «λύειν» στόν ἄνθρωπο ἱερέα καί ὄχι σέ ἄγγελο, διότι ὁ ἱερεὺς, σάν ἄνθρωπος μέ σάρκα, θά κατανοεῖ τόν πειρασμό καί τό ἁμάρτημα τοῦ ἐξομολογουμένου πιστοῦ, ἐνῶ ὁ ἄγγελος θά τοῦ ἀπέκοπτε τήν κεφαλὴν!** «*Εἰ γάρ ἦν ἄγγελος ἱερεὺς καί ἔλαβε τινά πορνεύσαντα, εὐθύς ἀνήρει αὐτόν, αὐτός τῷ πάθει τοῦτο οὐ συμπεπλεγμένος. Διὰ τοῦτο, εἰ ἔλαβε ἄγγελος τήν ἐξουσίαν τοῦ ἱερατεύειν, οὐκ ἐδίδασκεν, ἀλλ' εὐθέως ἀνήρει διὰ τό ἐκεῖνον μὴ εἶναι τοιοῦτον, εἰς ὀργὴν αὐτόν ἔφερε κατά τοῦ τοιούτου. Ἀλλά διὰ τοῦτο ἄνθρωπος ἐπιστεύθη, εἰδὼς τά πλημμελήματα ἑαυτοῦ καί ἐκ πείρας ἔχων, ἵνα συγγινώσκη τοῖς ἁμαρτάνουσι, καί μὴ κινῆται διὰ τῆς ὀργῆς καί μὴ κενῶται διὰ τῆς ὀργῆς ἡ Ἐκκλησία*» (MPG 50,728)!

Καί γι' αυτό μάλιστα, λέγει ο Χρυσόστομος, ο Χριστός επέτρεψε ο Πέτρος, στον όποιο έδωσε τό «δεσμεῖν» καί «λύειν», νά άμαρτήσει μέ τήν άρνησή του, φοβηθείς μία ύπηρέτρια, γιά νά εἶναι ο ἴδιος έπεικίης στους χριστιανούς.

Καί γι' αυτό άκριβώς, συνεχίζει λέγοντας ο άγιος Χρυσόστομος, επέτρεψε ο Θεός καί ο Ἡλίας, πρίν άπό τόν Πέτρο, νά πέσει στό ἴδιο άμάρτημα μέ αυτόν, στό άμάρτημα τής δειλίας σέ μία γυναίκα, γιά νά γίνει καί φιλόανθρωπος ο ζηλωτής προφήτης του.

Πραγματικά, ο Ἡλίας έφοβήθη τήν Ἰεζάβελ καί γι' αυτό έφυγε πολύ μακράν τοῦ Ἰσραήλ, στά Σαρεφθά τής Σιδωνίας. Καί λέγει ώραῖα ο Χρυσόστομος: «Αἱ δύο άκροπόλεις (Ἡλίας καί Πέτρος) ύπό γυναικός ήλέγχθησαν· Πέτρος κόρην έφοβήθη καί Ἡλίας τήν Ἰεζάβελ· τοῖς αὐτοῖς περιέπεσον άμαρτήμασι... Νῦν δέ έδείχθη Ἡλίας καί αυτός άμαρτία ύπεπτωκώς, τοῦ Θεοῦ συγχωρήσαντος καί έπινοοῦντος, ἵνα έξ ὧν αυτός φιλανθρωπίας έτυχε, καί αυτός ἦ πρός τους άλλους μή άπάνθρωπος» (MPG 50,734)!

Συγγνώμη διά τήν άργοπορία μου καί Σᾶς εύχαριστῶ πού μέ άκούσατε.

(* Τήν όμιλία τοῦ ιεροῦ πατρός θά βρεῖ ο ένδιαφερόμενος εἰς MPG 56, 583-586)

(Όμιλία εἰς τό Συνεδριακόν Κέντρον τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ καί Πολιτιστικοῦ Ἰδρύματος τής Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης «ΑΓΙΟΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΠΑΛΑΜΑΣ» τήν 7ην Ἰουνίου 2012)

Η ΑΛΛΗ ΟΨΙΣ

Ψηλαφώντας την των πραγμάτων αλήθεια...

<https://alopsis.gr>

(Πηγή ηλ. κειμένου: *anavaseis.blogspot.gr*)